

Onzekerheid maakt energiebedrijven kopschuw voor nieuwe klanten

Door de oorlog in de Oekraïne is de energiemarkt voor consumenten in Nederland bijna geheel opgedroogd. Energiebedrijven zijn zo onzeker over de situatie dat ze liever even helemaal geen nieuwe klanten binnenhalen.

Tjerk Gualthérie van Weezel 28 februari 2022, 21:15

Energiebedrijven zijn zo onzeker over de situatie dat ze liever even helemaal geen nieuwe klanten binnenhalen. Beeld ANP / Fotobureau Dijkstra

‘Wij raden alle consumenten opnieuw aan om nu maar even de kat uit de boom te kijken’, zegt Ben Woldring van vergelijkingssite gaslicht.com in reactie op het wel zeer karige aanbod. Begin vorige week zijn er via Gaslicht nog een groot aantal jaarcontracten afgesloten, maar inmiddels is het aanbod net als afgelopen najaar verschrompeld. Het enige bedrijf dat actief klanten zoekt was maandag Nieuwestroom, een energie-aanbieder die kleine zakelijke klanten een zeer flexibel tarief biedt dat meebeweegt met de dagprijs op de Europese gasbeurs. Die handelsprijs begon maandag op 125 euro per megawattuur gas, om vervolgens te dalen tot iets boven de 100 euro. Nog altijd eenderde duurder dan ruim een week geleden.

Extreme prijsschommelingen

Energiebedrijven adverteren dus niet meer, maar zijn volgens de wet wel verplicht om altijd een standaard variabel contract aan te bieden. De prijzen voor dergelijke modelcontracten zijn, soms na enig zoeken, te vinden op de websites van de bedrijven en zeer hoog. Zo hanteerde Vattenfall maandag voor het modelcontract een tarief dat ongeveer vier keer zo hoog was als in dezelfde periode vorig jaar.

Het is niet zozeer de hoge gasprijs die aanbieders vooralsnog kopschuwt, maar vooral de onzekerheid, zegt Ben Woldring. ‘Door de extreme prijsschommelingen lopen ze het risico dat ze met consumenten een prijs afspreken terwijl ze groothandelsmarkt vervolgens veel meer moeten betalen om dat gas in te kopen. Dan lijden ze dus verlies.’ Pas als de hevige schommelingen weer iets zijn verdwenen, verwacht Woldring dat er ook weer nieuwe aanbiedingen komen.

Er zijn een paar factoren waardoor de markt zeer onzeker is, zegt energie-analist Klaas Dozeman van BCI, dat middelgrote bedrijven uit onder meer de tuinbouw adviseert over het kopen van energie. ‘In het verleden hebben we gezien dat Gazprom ook tijdens grote politieke spanningen altijd alle contracten over gaslevering is nagekomen. Maar nu durven handelaren daar niet meer vanuit te gaan.’

Acute onzekerheid

De meest acute onzekerheid is in hoeverre het mogelijk blijft om Gazprom te betalen. Toen de sancties vorige week werden afgekondigd zat het afsluiten van betalingssysteem Swift daar nog niet bij. Pas toen Swift alsnog op de lijst kwam, ging de gasprijs scherp omhoog. En nu de mogelijkheid boven de markt hangt dat er een uitzondering wordt gemaakt voor betalingen voor gas en olie, is de prijs weer iets gezakt.

Een tweede onzekerheid is de vraag of het Russisch gas de komende tijd Europa nog wel zal kunnen bereiken. Zo zou het Russische leger zaterdag een pijplijn bij de Oekraïense stad Charkov hebben gebombardeerd. Dozeman: ‘Er is een uitgebreid netwerk van gasleidingen in de Oekraïne, waardoor het nu nog redelijk makkelijk omgeleid kan worden en Europa kan bereiken. Maar hoe meer er gebombardeerd wordt, hoe lastiger dat zal worden.’

En ten slotte is er nog de hypothetische mogelijkheid dat de Russen toch zullen besluiten eigenhandig de kraan dicht te draaien. ‘Afgelopen maanden heeft Gazprom natuurlijk heel veel geld verdiend, dus ze kunnen het zich voor het schrikeffect permitteren om de kraan gewoon even helemaal dicht te draaien.’